

ALF ARFWIDSSON



MINA 50 ÅR SOM JAG UPPLEVT FISKET I UNDEN

Jag kom 1959 till Göta Kanalbolag som Skogvaktare och bosatte mig i St. Pjungsärad. Min företrädare Gunnar Runvik med 40 års tjänstgöring som skogvaktare hade inte varit så intresserad av fiske men däremot sonen Lars.

Men den som tog kontakt med mig rätt snart var 72-årig Linus Andersson (Linus i Långåsen). Han var Kanalbolagets siste flottarbas och hade flottat och fiskat i Unden sedan 1915-talet. Timmerflotningen upphörde i början av 1950-talet.

Han invigde mig i fisket i Unden och i synnerhet rödingfisket som jag knappt hade hört talas om.

Hösten 1960, efter lekrödingförbudet 24 oktober-4 november, fick vi låna Lars båt då Linus båt inte var sjöduglig och själv hade jag ingen båt. Vi hade båten vid Flottarstugan (min nuvarande sommarbostad).

Jag hade inga nät men Linus hade gamla nät och några nät hade rullad näver som övertärn som trasslade in sig bra. Vi hade en liten lerkruka och en liten flaska för att ta vara på rom om det vi fick någon hona. Detta var något som jag aldrig varit med om tidigare.

När vi rodde ut från Flottarstugan känner jag inte till lekplatserna runt holmarna. Där fick jag aldrig fiska då det tillhörde de som arrenderade Sandåsen. Men från Hästabergrundet och mot Stora Viken fick vi hålla till, jag, Per i Storrud och Johan i Bostället m.fl.

Det var på grundet som vi upptäckte att det fanns röding och det var i början av 1920 talet.

Jag hade fått reda på av skogvaktaren på Ramsnäs hur man skulle krama romen och sedan befrukta den för att sätta tillbaka på lekplatsen. Vi fördelade även på andra platser som inte hade haft någon lek. Detta pågick under många år och vi satte ut mot Vika och Hallerud.

Det tog många år innan vi såg att det hade lyckats. Efter några år fick vi någon enstaka mindre röding när vi fiskade sik utanför Stora Viken.

I slutet av 1920 talet kom förbudet att fiska i rödingleken 24 oktober-4 november nov.

Vissa platser lyckades utsättningen av rom medan på andra uteblev resultaten. Krama rom i lekfisket pågick tydligen runt hela sjön under många år.

Det tog många år innan vi fick någon större röding när vi fiskade sik. Vi fiskade efter leken då som nu stora hanar och enstaka honor vilka vi kramade och satte tillbaka den befruktade romen. Det jag nu skrivit ner berättade Linus i flera omgångar om. Han berättade om timmerflottningen och fisket mycket av detta som jag inte kommer ihåg till alla delar.

Nu till mitt första rödingfiske som beskrivs ovan. Vi började vid Timmeråsudden och lade ut 5-6 nät. Linus visste precis via landmärken, exempelvis över den stenen och i linje med den tallen, var rödingen lekte.

Jag tror vi fick 5 stora hannar och en hona som han kramade rommen ur och befruktade. Det var första gången jag såg något sådant. Han rörde runt i lerkrukan och hällde över i lilla flaskan. Flaskan hade han på en stång som han sedan förde ner mellan stenar och i gruset. Linus tog sedan ena åran och drog lite grus och småsten över rommen. Sen tog han en åra och drog lite grus och småsten över rommen. Jag tror att rommen räckte till 5-6 olika platser.

Hur rödingen kom till sjön vet jag inte.

Fiskintresset hade vaknat och jag köpte ett 10-tal nät med olika maskstorlekar. Jag tillverkade en 5 meter lång flotteka. Den var väl inte så lämplig i Unden men gick bra att lägga nät ifrån. Lars och jag fiskade på djupet runt holmarna. Vi fick bra med sik och abborre samt någon enstaka röding. Vi hade en god fiskdiet.

Min önskan var en större båt. Jag hörde att det fanns ett par som byggde båtar uppe i (Tived) Sannerud. Jag kontaktar Rolf Jakobsson och Folke Jakobsson som byggde båtar i en källare. Folke hade huggit i skogen på 40-talet där jag var apterare på "Kronan" runt Ösjönäs. Jag högg ner några fina Tallar som Ingvar i Myrhult sågade upp till Rolf och Folke. Mina fina bräder blev en snipa på 6 meter och plats för en inombordsmotor. Motorn monterade jag själv som jag hämtade nere i Småland. Det var en tvåcylindrig Penta från 20-talet. Jag hade själv plockat ner den i början på 50-talet från en upprutten båt vilken jag dragit många timmerflottar med över sjön till sågen vid Klavrestöms Bruk.

Bruket hade 5000 hektar skog runt 1 mil lång sjö där min far var Skogs-förvaltare.

Rolf har byggt flera båtar åt mig. Han byggde en Vättensnipa i lärk i mitten av 60-talet som jag haft till nätfiske i 45 år och båten fungerar utmärkt än. Han byggde 1978-1979 min "lyxkryssare" en 9,5 meters snipa med liggplats för 6 personer vilken också fungerar än.

Körning med **svirvel** hörde jag talas om. Det var att körda med drag och några tyngder så dragen kom ner på djupet och ingen kunde informera. Det var hemlighetsmakeri kring detta.

Jag hade stämplat en rotpost på Koåsen, söder om Bohlins båthus, till Fagerlids Såg. Arvid Granath och has far körde ner timret till sjön för att flottas till Stora Viken för upplastning. Jag var upp till Koåsen för att se hur det gick för dem i den branta slänten ner mot sjön. När jag kom dit hade hästen ramlat och låg med fötterna uppåt kroppen neråt. Arvid var i uppror att hästen skulle dö då han inte kom upp. Jag förslog Arvid att en tar i frambenen en i bakbenen så vänder vi hästen och han for upp som ett skott.

Lyckan var stor, jag hade räddat livet på hästen. Efter några dagar ringde Arvid och bjöd oss till Åsebol på kaffe som tack för hjälpen. När vi åkte dit sade jag till Ann-Margret, min fru, nu skall jag fråga Arvid om dragkörning efter röding. Jag tror han kör drag/svirvel. Anders, min son, var ju med 6-7 år.

Vi drack kaffe och pratade, då klämde Anders in pappa du skulle ju fråga om fisket, lite snopet men jag frågade. Vi gick ner till sjön och han visade mig hans hemlighetsfulla grejer, en rulle på båtkanten gjord av trä och virad med ståltråd samt något järnskrot som tyngd. Vidare en blänkeslina som lockade fisken och var ett par meter lång. Linan var av koppar och blänkena av kaffeburkar eller sillburkar. Det var ju bra reklam nere på djupet. Därmed visste jag lite hur det skulle vara.

Vi höll på att tillverka små rastkojer av masonit för två tre man med kamin för huggarna i skogen. De skulle vara så lätta man att kunna bära dem med sig till avverkning platserna. Det saknades plåt till taken.

Jag åkte ner till plåtslagare Paulsson i Hova och frågade om han hade någon lätt plåt. I samband med takärendet frågade jag om han kunde göra rullar, då han var ju väldigt händig. Paulsson undrade om det skulle vara sådana som Anton Emil har när han fiskar. Det STÄMMER BRA svarade jag.

Han gjorde 4 rullar på ett otroligt mästerligt sätt. De fungerar bra men fastsättning i båten fick jag gör själv. Omkretsen 50 cm och då lätt att kolla djupet.

Jag var till Lindön och Pukön i Vättern utanför Karlsborg vilka Kanalbolaget hade nyttjanderätten till. Det behövde snyggas till och gallras och få lite ved. Jag fick tag i en bagare från Hanken som åtog sig att hugga på öarna.

Jag fråga honom om han visste något om svirvling i Vättern. Nej svarade han, jag fiskar inte men gå in till Monarkaffären i Karlsborg han kan. Det var ett lyckokast. Han kunde och där fanns allt som behövdes för att tillverka svirvelgrejer. Det fanns fin blank blekplåt, tunn fin ståltråd för rullar, blänklinor, pärlemo till drag mm. Han visade och ritade upp hur jag skulle kunna tillverka grejerna och han hade även lod gjorda i bly. Jag köpte diverse grejer och lod på 1,5 kg. respektive på 3 kg.

Loden tog jag ner till Småland till Bröderna Hammarströms metallgjuteri, gamla vänner, de gjorde kokiller så jag själv kunde tillverkade lod.

NU VAR DET BARA ATT FISKA OCH KÖRA SVIRVEL.

Det tog många dagar och timmar innan jag hittade röding med svirvel. Under mina 40 år så har det ju blivit en hel del.

I slutet av 60-talet kom, Johan Andersson i Baggekärr (ordf.) och Frans Tivell i Undevi, hem och undrade om jag kunde komma med styrelsen i Undens Fiskevårdsförening och representera Unden i Skaraborgs Fiskevårdsförbund. Kanalbolaget är stor vattenägare såväl som Ramsnäs. Efter mycket övervägande och funderingar så ställde jag upp. Att det skulle bli 40 års uppdrag var det väl inte det jag tänkt mig.

På styrelsemötet våren 1972 kom ett ärende upp, från Brattlöf på Svanhults Fiskodling, som ansökt hos Länsstyrelsen att Unden Fiskevårdsförening skulle kunna bistå med ca 30 liter rödingrom. Brattlöf skulle kläcka rommen och odla upp yngel för försäljning till Schweiz. Efter livliga resonemang hit och dit så bestämdes att jag skulle försöka i leken till hösten på Kanalbolaget fiskevatten samla den begärda kvantiteten rom.

Detta fungerade då Kanalbolaget har en sträcka på 6 km. på västra sidan av sjön Unden och stör därför ingen annan. I tillståndet ingick att 10 000 st. ensomriga yngel skulle sättas tillbaka i Unden.

Alf Gustavsson i Habelsbolet (min skogsförman) och jag startade med spänd förväntan att lägga ut nät under förbudstiden. Jag låtit göra ett par rätt stora mjärdar för att förvara rödingar som ännu inte kommit i lek. De kom väl till pass. Den 25 okt. lade vi ut 7-8 nät runt

holmarna vid Flottarstugan. Vi hade tur med vädret lugnt och stilla.

När vi vittjade fram på eftermiddagen med två stora plastbaljor för att förvara fisken i möttes vi av förvåning som aldrig går att glömma två-tre par stora fiskar.

I varje nät någon mer enstaka hane, baljorna blev till bräden fulla. När vi kom i land stod Lennart Brattlöf och väntade. När han såg fångsten, utropade han, då va faen!

Vi började krama ut rom och befrukta rommen.

Några honor släppte inte rommen och de fick gå i mjärde tills de mognat. Vi var nog lite för tidigt ute och fick 2-3 liter i rom första fisket.

Vi fiskade 5-6 dagar så vi fick 30 liter rom till Brattlöf. Vi fick några liter extra som vi satte ner på lekplatserna där vi hade fiskat. Det blev på 30-35 platser som vi fördelade ut den befruktade rommen runt holmarna på en sträcka av c:a 2 km. Alla nät var helt förbrukade bara trasor.

Jag fick så mycket betalt för romen så att jag kunde köpa nya nät. Hur mycket fisk vi tog upp blev gissningsvis runt 300 kg.

Skogsarbetarna, 17 man, och närboende fick äta så mycket lekröding de tålde. Det arbete som vi "Alf:ar" lade ner fick kanalbolaget stå för.

Vi upptäckte något när vi la ut nät att röding lekt på flera ställen och romen var utspridd. Det var bara promille som har befuktats och var övertäckt.

Jag tror att det vi gör när vi sätter tillbaka rommen är inte att förkasta som de gjorde för 50-60 år tillbaka i tiden. Kanske var det på så sätt som rödingen i Unden eller blev mer förekom i större antal.

Rommen som Brattlöf kläckte fram blev misslyckad då han tog vatten från Unden och ingen visste att Unden hade lågt Ph. En pump hade också stannat så någon export till Schweiz blev aldrig av.

Jag fiskade rom några gånger senare men då 3-4 liter för utsättning av yngel men fiskodlingen börja knaka i fogarna och gick sedan i konkurs. Senare var det de som tyckte att varför den där djävla skogvaktaren skulle få fiska i leken.

Under 1974 började det bli aktuellt med Fiskevårdsområde. Jag blev vald till ordförande efter Johan Andersson. En Lantmästare hade fått som AMS uppgift att göra Fiskrätutredningar för några sjöar och där ingick Unden. Detta kostade oss inget som annars är väldigt dyrt. Efter många turer hit och dit så fick, Lantmästare Sporer från Borås, göra en utredning om förutsättningar för bildandet av ett Fiskevårdsområde.

Jag hade det uppe på ett årsmöte och det var meningar både för och emot. Alla Fiskrättsägare blev kallade till ett möte i Undenäs kommunhus. Det var bara en bråkdel som kom av de som kallats. De fick skriva Ja eller Nej för den fastighet man ägde. Resultatet var i stort sett lika många Nej som Ja. Men Sporer hade makten så han beslöt att det var mycket lämpligt att bilda ett FISKEVÅRDSOMRÅDE. (Organisations No: 64 25 87-3814) och vi var bland de första att bilda område.

Som styrelsemedlem i Skarborgs Fiskevårds Förbund fick jag åka med runt till ett stort antal sjöar och predika om bildande av Fiskevårdsområde. Vid reformen med nya Länsgränser kom Finnerödja och Tived att tillhöra Örebro Län vilket var 55 % av Unden. Därmed blev Länsstyrelsen i Örebro vår huvudman. Vi fick kontakt med ny Fiskkonsulent Torbjörn Sjöström som blev mycket intresserad av Unden. Jag fick mycket god kontakt med Torbjörn och vi hade ett givande samarbete i många år. Han undrade om jag visste om någon fiskat länge och mycket i Unden. Jag förslog Gunnar Holmer i Skeppshult som även var med i styrelsen den siste yrkesfiskaren om än i blygsam skala. Torbjörn hävda att kontakten med Gunnar har tillfört honom mycket god kunskap om fisken å fisket i Unden

Jag och Torbjörn Sjöström utförde många provfisker och undersökningar. De finns redovisade i skrift utförd innan det upptäcktes att Undens Ph var lågt 5,7.

LITE OM FÖRSURNINGEN

Limnologer från Uppsala Universitet genomförde mätningar 1976 på strömmar och Undens uppkomst. De konstaterade att c:a 40% av Undens vatten kommer som grundvatten. De fick ha båtar och flottor vid Flottarstugan så jag träffade dem ofta. De hade tagit en del Ph prov och de låg på 5,6 - 5,7.

Jag kontaktade Torbjörn och det utöste stora larmet. Dagen efter kom han och Tore Persson konsulent i Skaraborg. Vi åkte runt på sjön och tog prover i sjön men även i tillflöden.

Torbjörn hade en stor Ph-mätare med sig och det konstaterades att Ph låg på 5,7 - 5,6 och tillflödena 5,0 och under. Det utlöste en stor aktivitet på Fiskeriverket, Naturvårdsverket och Länsstyrelserna i Örebro och Skaraborgs Län. Limnologerna deltog också. Det blev många sammanträden och möten. Några var för, en del trodde inte att det gick att kalka upp en så stor sjö med så många kubikmeter vatten.

William Dickson Naturvårdsverket lade ner mycket arbete och var runt i världen och kollade olika kalkningsprojekt.

Beslut kom 2 500 000 kr tilldelades och allt med 100 % statsbidrag för kalkning i nederbördsområden och på rödingens lekplatser.

Då bildades "Undergruppen" med förnäma herrar runt om i vårt land där jag som huvudman i gruppen finns redovisad i "Kalkningsprojekt UNDEN". Gruppen infodrade anbud på 5000 ton kalk. Det fanns inga företag som kört ut så stora mängder i sjöar och vattendrag. Unden blev världens största kalkningsprojekt till en sjö.

Brattefors kalkbruk med ägare Knutsson höll på att mixtra med en pontonbåt som Olle Eriksson och jag var och tittade på. Gruppen samlades i Jönköping och kollade på anbuden. Det blev Brattefors som fick kalkningsuppdraget. Detta blev starten på ett enormt experiment för utkörning av kalk. Kemiska stationen i Skara tog prover runt sjön varje månad i många år. Ett sorts provfiske startades som höll på i flera år och finns redovisat i "Kalkningsprojekt Unden".

Jag deltog själv i många provfiske och fiskade i rödingleken flera gånger. Vi kläckte rom i Källefalls fiskodling. Resultatet sattes ut som ensamriga rödingar.

Torbjörn Sjöström och jag fiskade i leken och tog rom som sattes ut i lådor på olika lerbottnar som var kalkade för att se om rommen kläcktes fram. Vi konstaterade att ynglen kläcktes fram bra efter 4 års kalkning av bottnarna. Vi kunde utan all tvivel konstatera att kalkningen hade lyckats för Undens röding och dess överlevnad.

Jag och Olle Eriksson lade ner otroligt mycket arbete på alla olika projekt med kalkningen i sjöar, kalkning våtmarker, 20 km bäckar, åkermarker med gränsande till sjön som är Undens hela tillrinningsområde.

Jag var ju anställd som skogvaktare vid Kanalbolaget och lade ner både dagar och veckor på arbete med kalkning. Kanalbolaget fick skicka räkning för mitt arbete och resor till projektet. Efter 5 år gjordes en utvärdering av kalkningens resultat och den gav ju mycket bra resultat där Ph var över 6,1 i sjön och med alkalinitet på 0,3. Vi konstaterade också att rödingleken tycktes fungera bra.

Kalkningen fortsatte och sjöarna kalkades vart 3 år.

Metoderna ändrades båtarna blev bättre och helikopter sattes in vid de sjöar som var svåra att komma fram till med bil och båt. Rödingens lekplatser kalkades med kalkstenskross (som väggrus). Kalkdoserare inköptes till Sågkvarnsbäcken av typen "Hälleforsare" som det gick i ett ton samt en gammal bilsläpvagn 30 ton samt en bula på 10 ton och en stor kompressor. Bröderna Hermansson höll den i gång i 5-6 år sedan byttes den ut mot en modernare på 55 ton.

Hälleforsaren flyttades till Gårdsjö kvarn även den byttes ut mot en bättre på 25 ton. Vidare

en kalkare på 25 ton till Svanhult. Nu var det välförsett med kalkstationer för att hålla Unden på ett bra PH värde.

SIGNALKRÄFTOR

I början av 80-talet började utsättning av kräftor runt om i landet även i Vättern. Torbjörn Sjöström föreslog att sätta ut i Unden. Jag förklarade att vi inte hade pengar till utsättning på 200 000 - 300 000 kr. Jag förklarade på en årsstämma att de som ville sätta ut kräftor så var det tillåtet på eget vatten om man stod för kostnaden. Jag var med i styrelsen sedan många år i Skaraborgs Fiskevårdsförbund och även i Vikens FVO (FiskeVårdsOmråde).

Eftersom jag var med och bildade fiskevårdsområden och inplantering av kräftor var stort i länet åtog jag mig att förmedla kräftor från Överbybo och Kraftkräftan i Skåne. De födde upp kräftor i stor skala och kostnaden var 13 kr/st.

Viken satte ut kräftor på 3 år för 250 000 kr. De hade god ekonomi och jag förmedla nog kräftor för 600 000 kr.

Jag fick en hel del kräftor vid förmedlingen som jag satte ut vid Flottarstugan och det gick bättre än förväntat.

Undens Fiskevårdsförening bildades i mitten av 1950 talet och samtidigt bildades Undenbygdens Mark och Strandägarförening. Den senare för att motverka byggandet av atomkraftverket "Eva" vid Räv fjäll på Ramsnäs. Alla fick vara med som var emot byggandet och medlemsavgiften var 5 kr. Det blev ju inget bygge och några medel behövde inte betalas ut. Om Föreningen upphörde skulle des tillgångar tillfalla Skaraborgs Läns Fiskevårdsförbund.

Martin Jakobsson i Kungsbacken var kassör för både Undens Fiskevårdsförening och Undenbygdens Mark och Strandägarförening.

Han pratade flera gånger om pengarna att de växer ränta på ränta och tyckte att det var retligt att lämna över till Fiskevårdsförbundet. Som turligt var satt jag även som Ordförande för Fiskevårdsförbundet i mitten på 80 talet.

Jag tog upp det på ett Styrelsemöte och även på Årsstämman och det godkändes och beslöts att tillgångarna skulle få gå till UNDEN FVO.

Jag tror inte jag nämnde summan men den var 120 000 kr. För den summan betalade vi halva kalkaren i Svanhult.

Den nya fiskekonsulenten Kurt Dahlquist hade vi ett mycket gott samarbete med. Han föreslog eftersom vi hade gått om småsik i Unden att plantera in Gullspångsöring från Sävenforsen fiskodling. De 3 år gamla, c:a 30 cm långa, och snabbväxande öringarna satte vi ut 2000 st. i två omgångar och betalade då 30 000 kr. Dessa leker inte i sjön.

Det var nog inte så lyckat då vi vet att återfångsten var klart begränsad, jag fick själv bara 2-3 st.

De som fångades blev dyra kilon. Fisk tillsyningsman Tord Karlsson fick en på 14,5 kg. Han blev ju glad och trodde först det var en gädda så han försökte få den att släppa men det gick inte.

BRUNNSHYTTEÖRING

I slutet av 80-talet åkte Kurt Dahlquist och jag runt Unden och kollade i bäckar, som rinner till Unden, för att se möjligheter till utsättning av öring. I Sågkvarnsbäcken fanns en del öring troligen rymlingar från Svanhults Fiskodling på 60-talet som hade sitt ursprung från Vättern.

När vi kom till Åsebolsbäcken och följde bäcken upp till Gårdsjö kvarn tyckte Kurt att den

var otroligt lämplig för öring de den var fri från rovfisk. Han föreslog att vi skulle med grävmaskin vidga bäcken på några ställen så det blev små höljer med lugnt vatten. Han ordnade så vi fick rom av Brunnslytteöring från Sävenfors.

Vi satte ut rom i december i de lådor som vi haft i Unden så vi visste att de fungerade. Ett 10-tal lådor från Arne Albertssons till Gårdsjö Kvarn. Det blev en kraftig vårflod även att vi förankrat lådorna med sten så spolades de bort. Vi hitta ett par krossade och tomma. Strategin ändrades med hjälp av Kurt Dahlquist satte vi ut ögonpungtad smolt, på våren som var veckogamla.

Efter elfiske såg vi att det fungerade. Efter detta åkte jag sedan i 10 år och till Sävenforsen och hämtade 5 000 smolt varje gång. Jag fick ha en balja med smolt och syrgas tillsattes under transporten. Vi satte ut från smolt från gamla kraftverket ner till Adel Hagströms stenbro. Dammluckorna vid Gårdsjön var borta och vi fick hjälp av kanalbolaget i Sjötorp, som gjorde ett par nya. De monterades på plats och jag satte dit fick löfte av Skara Stiftsnämnd att höja Gårdsjön 80 cm på våren, dels för att stoppa vårfloden och ha vatten till sommaren. För att klara torra somrar fick jag komplettera med en hävert vid kalkaren i Åsebol. Detta krävdes också även uppe vid sjön Narven.

Jag hade blivit informerad om att öring skulle gå ut i sjön och växte till för att sedan gå tillbaka upp i bäcken och leka.

Efter 10 års utsättning höll vi upp med elfisket i 2 år. Till vår stora glädje vid elfisket på hösten hade vi gott om nykläckt öring. Så utsättningen efter många års arbete hade lyckats. Ett av nytt problemen blev bävern som bygger och hindrar vandringar upp och ner.

Hur mycket öring som blir fiskbar ute i sjön är svårt att säga. Jag har lagt ner flera 100 timmar för att få öringen att klara sig på naturlig väg. Nu hoppas jag att det kan bli till glädje för fisket i Unden.

En mycket intressant undersökning som utfördes på hösten 1990 var att ekoloda och bestämma vad man ser.

På Sötvattenslaboratoriet fanns en man Olof Enderlein som konstruerat ett ekolod för att spela in resultaten på band och senare kunna räkna ut antal och vikt på fisken. Det går naturligtvis inte att säkert artbestämma fisken.

Det kom två män och en kvinna och Olof förstås. Jag ställde upp med båt och de fick bo i Flottarstugan. Vi körde efter kompasslinjer över Unden. Man kör på natten för efter det blivit mörkt, då lämnar en del fisk botten där de legat stilla under dygnets ljusa timmar.

Vi körde med 5 knops fart i tre nätter. Jag beräknade att vi körde c:a 45 km. Därefter körde vi med en finmaskig trål i två nätter. Trålen hade vi mellan två båtar, min och Tord Johanssons båt. Vi fick köra väldigt sakta för att trålen skulle komma ner till botten. I trålen fick vi nors, storspigg, en och annan sik. De större fiskarna hann simma undan.

Olof gick igenom resultaten under vintern 1991. Han konstaterade att det är mer fisk i östra "bassängen" dvs. öster om storgrund på Tivedssidan. Det var gott om storspigg och nors. Detta är en säkert en förutsättning för att röding skall ha gott om mat när den växer upp.

Resultat blev 548 fiskar per/ha med en medelvikt 0,040 g. per fisk. Slutsatsen blev att det finns c:a 35 ton fisk i sjön alla arter och storlekar inräknade.

Detta finns presenterat och dokument har delats ut på årsstämman 1991.

Unden är ju en näringsfattig sjö om man jämför med Hjälmaran. Samma undersökning i Hjälmaran gav 150 % högre resultat. En beräkning som gjorts är att man bör kunna fiska upp till 2,5 ton fisk i Unden per år. Detta gäller uttag av röding, gädda, abborre, sik någorlunda

jämt fördelat.

I början 1990-talet hade vi tänkt fiska rom för kläckning till ensomriga rödingar för utsättning. Detta gick inte då Källefalls Fiskodling då de inte tog emot någon rom. Vi hade haft sjukdomen furunkulos lite bölder på sidan på Röding. Den lär vara ofarlig att äta. Troligen kom sjukdomen från den nerlagda fiskodlingen i Svanhult. Fiskodlingen var rädd för smitta i odlingen.

Jag var sedan många år tillbaka bekant och god vän med Hans Althaus i Gate som då hade Kronhjort i hägn. Säkert ett 60-tal, jag var behjälplig med gallring av ungdjur som skulle bort. Den mannen har haft allt. Han började med kalkoner i stora mängder, vildsvin i hägn, och dito kronhjort i många år. Därefter Arabhästar av speciell art och nu Bisondjur. Förutom detta även fjärrilmuseum och akvarier med alla Vätterns fiskar.

Han hade även haft fiskodling på 1950 - 1960 talet som han lagt ner, men dammar och fint romkläckningshus fans kvar.

Vi kom att tala om att Källefalls fiskodling inte ville ta emot någon rom, Han föreslog att han skulle försöka att kläcka fram rom och föda upp ensomriga rödingyngel.

Ersättning han föreslog om han får hälften av rödingen var att han kör ut andra hälften till Unden. Om det misslyckades så skulle det inte kosta något för Undens Fiskevårdsområde. Jag kunde ju inte begära av Undens Fiskevårdsområde att få fiska i leken om det misslyckades utan jag talade vid några gubbar om att fiska efter förbudet. Det brukar ju vara en del honor som kommer i lek lite sent.

Gubbarna som kunde krama rom var Arvid Granath och Yngve Olofsson i Åsebol, Olle på Ramsnäs, Harry i Sannerud, Martin i Kungsbacken, Karl-Erik i Kopparhult och Gunnar i Skeppshult.

Kommande höst efter förbudet var det lugnt och bra väder. Vi fick själva ett par honor med bra med rom och några hannar med mjölke. Jag ringde runt till gubbarna och de hade lite rom som dom kramat. Då förvarnade jag Hans i Gate. Snabbt åkte jag runt sjön och samla upp rom. Det blev en hel del rom nästan 5 liter.

Jag hade hela bilen full av kärll som jag bytte vatten på ett par gånger. Hans Althaus var färdig att ta emot rommen som vi lade i kläcklådorna. Det var en hel vita romkorn som måste plockas bort men han tyckte det såg bra ut och hoppades att det skulle gå bra.

Det är mycket pyssel var dag att kolla att det är strömmande vatten och få bort döda romkorn.

Jag var ner till Gate ett par gånger och besökte fiskodlingen och det såg ut att gå mycket bra. Hans var mycket nöjd med utfallet. När våren kom och rödingynglen började växa till sig och allt såg mycket bra ut. Hans kunde verkligen föda upp rödingyngel vilket var helt klart.

Framåt hösten när det var dags att sätta ut rödingen beräknade Hans att det fanns mellan 16000 - 17000 tusen smolt.

Han lastade upp ca 4 000 smolt och kom till Flottarstugan för utsättning, Det var verkligen fina rödingar 10 - 12 cm långa.

Vi räknade smolt genom att använda en lagom stor håv som vi fyllde lagom mycket och räknade antalet t.ex. 150 eller 200 st. Därefter fyllde vi håven lika mycket och räknade bara hur många håvar det blev.

Några dagar senare kördes ca 4 000 smolt och sattes ut i Granhamn Tived.

Hans sålde 7000 – 8 000 röding till en sjö i Värmland.

Jag frågade Hans hur det hade gått i Värmland. Han hade fått uppgifter om att första året gick rödingen bra andra året var det väldigt varm sommar och sjön var inte tillräcklig djup så det hade flöt upp en del död röding.

Året därpå fick vi inte ihop knappt ett par liter rom och utsättningen blev ca 2.000 rödingar.

För mycket arbeta för så lite fisk tyckte Hans. Men jag tyckte att vi gjorde en god gärning med 10 000 fina rödingar utan att kosta UFVO något. Sedan dess har det inte släppts i en enda röding. Jag hade fått mig bekräftat att röding som föds upp i bassäng går inte i lek men blir ju fiskbara.

Johan Hammar, Sötvattenlaboratoriet Drottningholm, som jag blev bekant med senare trodde nog att en del går i lek när de blir könsmogna. Jag vet inte.

Så kommer vi till ödesåret 1994. Det finns 169 fastigheter som har fiskerätt i Unden och 19 fastigheter har 64 % av fisket enligt lagen detta är 1,3 % av totala antalet fiskerätter.

Resterande 150 fastigheter 36 % av fisket i sjön. Detta kan synas lite snedvidet då varje fiskerätt har en röst på årsstämman.

På en årsstämma med Sveriges Fiskevattenägare i Söråker utanför Timrå, då jag var ordförande för Skaraborgs Fiskevattenägare, tog jag upp problemet. Det finns många Bolag såsom Domänverket och bolag samt enskilda markägare som har stor % i FVO.

Enl. uppgift hade många kommit överens med aktuella FVO att få arrendera ut hela % - andelar, ex. innehavare av 10, 5 % kan maximalt arrendera ut 10 andelar.

Jag tog upp frågan på ett styrelsemöte, Christoffer Carlander på Ramsnäs satt då med i styrelsen, och var största andelsägare i Unden drygt 18 %. Han blev eld och lågor och fick även övriga att godkänna förslaget.

Det togs upp det på den följande årsstämman som också godkände förslaget

Jag hade skaffat giltiga kontrakt och delat ut och det blev en strykande åtgång. Det var de som inte utnyttjade sin fiskerätt som ville arrendera ut densamma. Vi tog beslut på att fiskerätt är under 0,10 % inte fick arrenderas ut och det gällde då bara inom det egna byalaget. Allt enligt domstolsbeslut för en överklagan.

På ett halvår var det c:a 60 kontrakt utskrivna och vi fick ett 50 tal nya fiskare. Det var ett 15-tal av dem som haft hushållskort och var närboende. De var i gemen ganska blygsamma fiskare.

Övriga nya fiskare blev det körning med trolling och utter. Det var bara röding det gällde. Tyvärr hade vi inga begränsningar på antal eller storlek, innan vi han samla oss så togs det upp stora mängder röding.

Årsstämman tog beslut på max 10 drag och att röding och öring under 40 cm skulle släppas tillbaka i sjön. Det var tydligen för sent. Raymond Ahlqvist från Udenäs arrenderade på Kanalen. I början på november efter leken ett år, då storspiggen går upp till ytan i tusental. Röding som inte lekt skall leka kommande åren följer efter Spiggen och hugger ivrigt även på utterdrag. Detta gav fiskarna rejäla fångster.

Däremot verkar inte nylekt röding hugga vilket verkar konstigt men det var de observationer som gjordes.

Raymond ringde mig och talade om att vi var minst 15 båtar ute och vi körde på östra sidan där det nappar bäst. Han fick ett 60-tal rödingar och 2 öringar. De större fiskarna var honor med småkornig rom som var på tillväxt. Om de andra båtarna fick samma goda fångster så undrar jag om rödingen inte åderlåtits för hårt.

Jag undrade om det var fiskhistorier eller det var sant. Jag kom fram till att vi måste tänkas oss nog för.

Det var ingen nyhet att rödingen går upp och jagar spigg i början på november. i början på 1970-talet var annonsen om Fiskeförbudet 24/10 - 4/11 var tillägg på drag körning förbjudit

till 31/12 då var det tydligen några båtar som körde lite för mycket. Det var några Tyskar som arrenderade i Gullebolet och på Ramsnäs. De körde mer eller mindre på heltid och en del övriga tog semester och bara fiskade.

Jag brukade ta upp svirvelbåten innan leken i oktober men jag lät den vara kvar till efter leken och provade utterkörning. Jag körde bara på västra sidan och fick 5 - 6 fina rödinghonor som hade början till rom. Det fisket är bedrövligt men var inte lätt att få stopp på. Det tog ett par år att få förbudet att gälla även november månad.

Jag hade hoppats att arrenden av fiskerätter skulle blivit en positiv grej men det blev tyvärr ett fiasko för sjön Unden.

Jag blev bekant med Johan Hammar på Fiskeriverkets Sötvattenlaboratorium. Han är den verkliga experten på röding på global nivå. Han ställde upp med provfiske på både grunt och djupt vatten med översiktsnät. Allt finns dokumenterat och han gjorde en sammanställning om rödingens uppkomst och deltog i en årsstämma i Älgårås. Vid årsstämman och delade han ut sina papper om Undens fiskhistoria sedan 1890 talet då det inte fanns någon röding i Unden.

Jag deltog i alla provfiske i flera år och vi konstaterade att rödingen hade minskat sedan tidigare provfisken på 1970 - 1980 talet men att tillväxten per individ ökat det fanns gott om mat.

Hösten 2003 fiskade vi röding i leken 26-27 oktober och Lars Runvik var även med. Vi lade ut 5 - 6 nät utanför holmarna vid Flottarstugan där rödingen leker som bäst.

Resultatet blev nedslående 16 fiskar 2 honor och 14 hannar. En mindre hona hade lekt den andra var den största jag varit med om att fånga på 7 kg. Den stora honan hade 2 liter rom och Johan beräknade att den hade ca 11 000 korn. Vi befruktade rommen och jag satte tillbaka den på 10 olika ställen. Förhoppningsvis så blev det en del nya rödingar som resultatet.

Hannarna var sprängfyllda med mjölke. Johan tog alla prover på fisken såsom åldersbestämning och kontroll av maginnehåll mm. och allt finns dokumenterat. Vi kunde ju konstatera att det var få honor. Jag hade ju fiskat i leken flera gånger tidigare och då har det ofta varit parvis i näten med lika mycket honor som hannar. När leken är över finns utlekta hannar kvar och vaktar rommen.

Hösten 2004 genomförde vi gemensamt fiske i leken runt sjön. Lars Runvik och jag fiska vid holmarna vid Flottarstugan och vi fick 14 fiskar, 2 honor och 12 hannar, som mjölken rann ur. Arvid Granath i Åsebol fick upp 2 hannar, Yngve i Barrud fick en hane. Karl-Ingvar som fiskar på Ramsnäs fick 2 honor 2 hannar och Rolf i Sannerud fick 2 honor 8 hannar och slutligen Stefan i Gullebolet fick 4 honor och 4 hannar.

De som försvarar dragkörning säger att de får lika många honor som hannar som fångst. **Jag tror dem inte.**

Honorna blev överfiskade i slutet av 1990-talet. Den förste som underrättade mig om att stora honfiskar hugger på drag, var Gunnar Eriksson. Han hade en Entreprenadfirma i Karlsborg och ägde en gård i Skeppshult. Hade en båt med råoljemotor som hördes väl när han var ute och fiskade. Han hade även en båt i Vättern där han också fiskade.

Jag mötte honom i Karlsborg det var i början på 1970-talet och fråga hur det gick med fisket. Jo ibland går det skapligt ibland lite sämre, men ett som jag märkt får man en röding med lite

storlek 50-60 cm så nog fan är det en hona med mer eller mindre med rom i buken. Det är likadant i Vättern.

Han fråga om jag hade märkt detsamma vilket var något som jag aldrig reflekterat över. Jag får kolla när jag fiskar nästa gång om jag får någon stor.

Jag kollade med de som jag vet har fiskat länge i sjön såsom Arvid i Åsebol, Folke i Kungsbacken, Gösta i Sjuars. Gösta fiskade med en släckting i Igelstad. De bekräftade att det stämmer och 80-90% av dem har rom i buken.

När jag blev bekant med Torbjörn Sjöström det var bara något år efter jag träffat Gunnar så tog jag upp frågan med honom. Han förklarade att när rödingen kommer upp mot 50 cm. är de köns mogna och är nog 6-7 år gamla. Då syns det väl skillnad mellan hona och hane. Han visade mig hur man kan skilja hona hane åt innan de blir köns mogna. Honan har en vit tarmsträng liggande jämte magsäcken ut mot analöppningen, på hanen märks inget som bildar mjölken.

Under årens lopp har jag kunnat klara ut vad för sorts röding jag fångat. Innan rödingen blir köns mogen verkar det vara lika med honor och hanar. Honor behöver tydligen mer mat när de sätter rom.

Åter till provfiske med Johan Hammar det sista provfisket gjordes i juli 2005 på 50-60 meters djup med översiktsnät. Han hade med sig en god vän från Skottland även han rödingexpert. Lars Runvik var med och fiskade i två nätter på olika ställen. Vi var ute efter småröding som går på de djupa. Men inte en enda röding utan bra med nors, storspigg, en och annan sik allt fick vi och allt finns dokumenterat. Man kan konstatera att de senaste årens lekar har gått dåligt. Det saknas helt klart honor men det finns mer gått om hanar. Vi kom att prata om att köns mogna honor nappar mer än hannar på drag.

Johan frågade Skotten hur han ser på det i Skottland. Han sa mycket överraskande att det inte är ovanligt att man kan få 10 st. honor på raken med vanlig pimpel vilket överraskade Johan. Han förklarade att vi fiskar gärna med nät då är det mer fördelat. Fiskare med kastspö fika bara fångas en fisk på dag. Övriga skulle släppas tillbaka. Det var det sista provfisket jag var med om under mina 50 år.

SAMMANFATTNING: Jag har varit med om att fiska lekröding från 1972 till 1993. Jag har kramat rom för kläckning och odling till ensommrig röding utan överdrift är det 65 000 till 70 000 st. Dessutom har jag befruktat rom och satt tillbaka på lekplatser. Sedan 1993 - 2010 har inte sats ut någon odlad röding. Det kan vara så att när ingen röding planteras ut så minskar den fiskbara rödingen i sjön. Utöver det kan väl ett antal rödingar blivit gäddmat. Jag har ovan redogjort för det jag kommer ihåg med provfiske och nerlagt arbete för att förbättra Undens fiskbestånd. Jag har lagt ner många 100-tals timmar. Det finns dokumenterat i olika protokoll och handlingar.

KALKNING I UNDENS NEDERBÖRDSOMRÅDE 1977-2010

Jag har varit huvudman och haft hand om kassaredovisningen under alla år. Vi har haft ett 100 % - statsbidrag och fått ut en bit över 10 miljoner kronor samt över 20.000 ton kalk har spridits ut. Kalk har körts ut med båt och helikopter samt med bil till de tre docerarna. Jag har haft kontrollen att allt kommit på plats och att docerarna fungerat. Doceraren vid Sågkvarnsbäcken har bröderna Hermansson haft tillsynen över. Vid Svanhult har Lennart Bratlovf klarat tillsynen. Kalkaren vid Gårdsjö kvarn har jag haft tillsynen över och sett till att Åsebolsbäcken haft vatten så att örningen överlever. Bäverns dammar har också synats så att de inte varit hinder för örningen när den stiger.

Anbud för sjökalkning har gått via Länsstyrelsen i Örebro Län med Pelle Gran som kontaktman vilken jag också haft mycket gott samarbete med. Anbud för kalk till docerarna har jag införskaffat och har även skött docerare för Töreboda Kommun. Detta har gett oss möjlighet att upphandla kalk till bra pris då det blivit bättre volymer.

KAN NÄMNA: Efter kontakten med Johan Hammar, bad han om att få in uppgifter på röding som fångats runt sjön. Han behövde data på vikt, längd och bad att få hela magar och huvuden. Jag kontaktade 6-7 gubbar runt sjön och delade ut påsar och lappar. De skulle ange datum, hur den fångats typ drag eller nät, vilken vikt, längd och lägga fiskarnas hela magar och huvuden och detta skulle sedan frysas ner. När Johan var på besök samlades påsarna upp så att han fick dem med sig till Sötvattenlaboratoriet för analys. Han fick in många paket och allt finns dokumenterat.

Har här jag försökt beskriva vad jag varit med om för att främja fisket och Undens välmående. Det har inte bara varit ett fritidsintresse utan blivit lite av min livsuppgift. Jag har även haft jakt som intresse fält ett 80-tal älgar och kanske 100 rådjur under 50 år. De flesta älgarna fälldes i tjänsten som skogvaktare på Kanalbolaget. Nere i Småland har jag också skjutit ett 60-tal älgar men mycket få rådjur. Däremot mycket tjäder men vet inte hur många.

Har fiskat med nät och svirvel, om jag räknar bort fiske i leken och provfiske, har jag räknat Unden som svårfiskad.

Fångsterna har alltid varierat. Med nät har det mest blivit abborre, sik av alla tre sorter och någon enstaka röding. Rödingen som jag har fått mest under åren är ju på drag, Tyvärr så är de större rödingarna honor, har väl aldrig på fått några större fångster 10-12 st. som mest. Många gånger har det inte blivit någon fångst alls. Jag kommer ihåg ett ganska unikt fiske som bara har hänt en gång. Jag tror det var i början på 1970-talet i juli. Jag hade ju min snipa som jag byggt på en ruff. (När jag visade upp bygget för Rolf och Folke så yttrade Folke det var ett fint skithus du byggt, det var ju lite kantigt.)

Jag hade besök av en god vän Åke från Småland och hans familj. Han var förman i skogen åt min far, vi hade jobbat i skogen i många år. Åke var spänd på att få fiska röding. Klockan 6 åkte vi på morgonen och när vi kom ner till sjön var vädret inte det bästa med regn och dimma. Det blåste bra lite grand. Jag hade ju mitt fina skithus att sitta i för skydd för regn och rusk och vi kör med 2 drag som går en bit från botten. Vidare 2 spön som går mellan botten och ytan samt 2 drag i ytan. Vi kör söder ut mot Hallerud, Skaga rump, Gullebolet, Igelstad vänder mot norr kör östra sidan mot Ullsandsmo. Vi körde hela förmiddagen inte ett enda napp utom i botten. Åke konstaterade att sjön måste vara tom på fisk. Rökt röding som du bjudit på var har du köpt den? Vi satt ju tryggt inne skithuset och pratade och drack kaffe med en och annan halva. När vi passerade Ullsandsmo och kör efter Barrudslandet slutade det regna och solen kom fram. Vi kollade dragen så de fungerade. Då blev det kraftiga napp på bägge spöna det var bara att veva upp och hala in. Samtidigt högg det på yt dragen vi lät båten gå runt och veva upp bottendragen. Det högg omedelbart på dem också. Jag tror vi höll på en timma Vi krokade av rödingar och många tappade vi och till sist hade vi alla dragglinorna intrasslade så inget fungerade. Det låg rödingar över hela båtbottnen. Det var som faen sa Åke är Undens alla rödingar på ett ställe. När vi samlade ihop fisken hade vi 12 st. på mellan 1-4 kg stora jättefina fiskar.

De största tappade vi säkert och det var nog lika många. Åke blev nöjd och jag med har aldrig varit närheten av sådant fiske varken förr eller senare.

Jag har provat många gånger utanför Barrud när solen kommit fram och har fått någon enstaka röding. Vad som var orsaken att rödingen kunnat samla sig i stor mängd när Åke och jag fiskade vet jag inte. Jag kollade inte vad deras maginnehåll. Det var innan jag börjat med provfiske med Torbjörn Sjöström och fick lära mig om fiskeundersökning.

Troligen var det väl nors och spigg som gick upp mot ytan när solen kom fram och storröding följde efter. Det var innan jag talat med Gunnar Eriksson om att större röding var honor. Arvid i Åsebol nämnde att vid regn på förmiddagen och när solen kom fram på eftermiddagen så hade hans far sagt till honom åk ut och pröva rödingen nu är den nog uppe, och det stämde ibland sade Arvid.

När det gäller nätfiske har det aldrig blivit några mängder röding i näten utom i leken och efter förbudet. Abborren kan gå till bra på Knapplagrundet på vårskarven när den går i lek. Sik är det som går till bra på 25-30 meter. Alla tre sorterna, men mest mellan siken, och då får man sällan någon större röding i näten. Någon röding har jag inte fått de senaste 5 åren. Jag har alltid funderat över var de stora hannarna av röding 5-7 kg tar vägen. Dessa får man bara efter lekförbudet.

Jag får inga på nät på sommaren, inte heller på drag. Jag har inte hört någon som fått några. Erik Eriksson i Gullebolet sade en gång när vi pratade fiske. De större hanarna dör de av efter leken? De kommer inte igen. Han var en man som kunde allt om fiske. Jag tror han hade rätt. För fisket efter lekförbudet med mest stora hanar som fångats stör inte kommande lekar. Jag har ju fiskat så många gånger i leken och har aldrig varit ute för att det felar hanar. På senare år är honorna nästan borta troligen uppfiskade på drag.

Några nätfisken som jag kommer ihåg. Alf i Habelsbolet, Åke i Sjöängen och jag själv fiskade några gånger. Vecken innan jul då siken leker i djuphålorna. Vädret brukar inte vara det bästa vid den tiden och vi fick avbryta många gånger. Jag tror det var bland de första gångerna vi julfiskade. Vi lade ut två länkar nät i djuphålan utanför Timmeråsudden. Näten fick ligga i 2 dygn. Det var ju fin kylskåpstemperatur +4 grader. Övriga var stor det var nog ingen av oss som trodde att det gick att få så mycket fisk.

Sik i massor och 4 fina rödingar. Vi fick 70-80 kg fisk. Det blev en verkligt fin sikjul.

Alf i Habelsbolet hade hört av Karl-Erik Wörn i Hallerud att så kunde det bli ibland i någon djuphåla vid juletid. Jag hörde senare när jag talade med Martin i Kungsbacken att de hade haft nät ute norr om storgrundet vid juletid. När de drog näten våga de bara ta upp halva nätlänken. De fick gå iland vid Smedsbol för att lossa nät och fisk för att gå tillbaka och ta upp övriga nät. Han beräknade att de fått över 200 kg fisk mest sik. Båtbyggare Rolf Jacobsson kan nog bekräfta sanningshalten.

Jag har fiskat några gånger på djupet vid jultid och fått bra med sik men aldrig den mängd vi fick med Alf och Åke.

Ett roligt minne var när vi höll på med provfiske efter att vi börjat med kalkningen.

Torbjörn Sjöström ringde och undrade om det fanns möjlighet att fiska upp ett hundratal mört som det skulle tas fjällprov på. Jag sa till honom kom du så fiskar vi.

Jag nämnde inte för honom att vid Stora Viken inne i vassen går det in mängder av mört på dagen.

Jag åkte på den tiden ner till Småland i augusti och fiskade flodkräftor. Min far hade bra fiskvatten. Jag hade provat mörtfisket många gånger.

Torbjörn kom, jag har med mig 10 st. finmaskiga nät, tror du att det räcker. Ja det räcker med

två svarade jag och Torbjörn såg frågande ut.

Vi tog lilla min lärksnipa åkte till Stora Viken. Jag lade ut två nät utanför vassen och åkte sedan in i vassen och plaskade och förde väsen. Nu vi såg hur näten rörde sig, Torbjörn var förvånad, sådant fiske hade han inte varit med om. Resultatet var mer än 100 st fina mörtar och tre fina gäddor. Jag som tagit med mig mat för att fiska i 2-3 dagar, kommenterade Torbjörn. Nu kan jag skrapa fjäll i ett par dagar.

När jag skriver kommer jag på gamla minnen som är rätt roliga. Det var i början på 60-talet när Linus invigde mig i rödingfisket. Efter lekförbudet 4 november lade vi ut några 6 st. nät. Det börja blåsta lite ostlig vind. Det ser inte bra ut sa Linus det kan blåsa upp tills i morgon. Mycket riktigt på morgonen var det näst intill storm. Med min nytillverkade flotteka (egen tillverkning) var det ju inte lönt att försöka att gå ut. Även andra dagen blåste det bra på morgonen så Linus åkte hem. Jag höll på med utstämpling av skog för vinterns avverkning.

Virkesmätare Bengt-Erik Andersson hjälpte mig. Han hade dåligt med jobb på hösten. Fram på eftermiddagen tyckte vi att vinden avtagit. Vi åkte ner till Flottarstugan vinden hade avtagit betydligt, men gå ut med ekan var vanskligt. Jag hade ju min nytillverkade snipa från Rolf och Folke.

Jag sade vi tar snipan och går ut och ser hur det ser ut. Näten låg ihop snodda med stora rödingar i. Jag hade inte monterat mitt ”skit hus då”. Jag kunde reglera båten både i akter och i fören. Bengt-Erik vid årorna och jag i fören som gammal flottare så hade jag en smidig och lång båtshake. Efter stora ansträngningar lyckades vi samla in näten det var 8-9st stora fina rödingar. Det var bara två som det var lite liv i. De övriga såg inte bra ut det var mycket skavsår på dem och livet hade flytt. Men jag tog med alla fiskar hem. Linus satt hemma och väntade (även på lite mat). Det ser inte bra ut sa jag bara två var vid liv de andra får vi väl slänga. ”Nä, nä” sa Linus de tar jag och han cyklade till Töreboda och sålde dem. Linus sade ”där tycker de att de är goa”. Jag putsar upp dem lite när jag kommer till kanalen. Det kan du väl inte göra menade jag. Jo det har jag gjort många gånger förut.

Linus fick i rödingarna i en låda. En av rödingarna fick inte rum i lådan och den lade han löst på pakethållaren fram på cykeln. Jag tyckte både huvudet och stjärten hängde i hjulet på cykeln. Jag träffade Linus någon dag efter och undrade hur det gick och hur han putsade upp rödingarna. Jo jag tog ur dem vid kanalen och gnuggade med gräs på yttersidan sedan ser de fina ut. Jag sålde sex st. för 20 kronor/st. Tyvärr åkte en röding in i hjulet.

Linus som gammal fiskare låter inget gå till spillo. Han nämnde jag har allt ätit fisk som varit död på näten i flera dagar och jag har alltid mått gott.

Vi har nu fått signalkräftan utspridd i hela sjön. Den fråga man kan ställa sig är om det är bra eller dåligt. Jag kunde aldrig förstå mig att den växt till sig i sådana mängder. Har den påverkat övrigt fiskbestånd negativt eller positivt. Abborre och gädda äter med förtjusning småkräftor. Unden är ju en näringsfattig sjö och räcker bottenfaunan, planton mm, till allt eller blir någon art lidande.

Senaste årens fiske har jag inte märkt någon skillnad sedan tidigare när det gäller siken, laken, och gäddan däremot har abborren ökat betydligt.

Jag har inte fått någon röding på sommarfisket i näten på 5 år. Det var betydligt bättre för 50 år sedan. Jag har inte kört med drag på 6 år.

Min uppfattning och orsaken till detta vet jag 100 % -igt då det överfiskades med drag i slutet av 90-talet. När honorna åker upp så tar det tid att komma igen. Man får köra med 10 drag och ta upp 2 st.50 cm. rödingar/öringar per dygn. Om man får två rödingar så är det 90%- igt chans att det är honor.

Jag har på årsstämman ett par gånger försökt minska ner dragen till 4 ytdrag för gädda och abborre.

Jag har även haft förslag på att stänga av allt fiske i djuphålorna som i Vätten och i Sommen. Man blir betraktad som idiot och att man inte vet något om fiske. Men alla som inte har fiskat så mycket i Unden och inte känner till rödingens uppkomst. De kan allt och då blir det avslag på nödvändiga åtgärder enl. min mening.

Gunnar Bohlin och jag var upp i Örebro och fick en genomgång av restaurering av Sågkvarnsbäcken för öringlek av Johan Lind. Jag satt intill Fiskekonsulent Martin Engström och nämnde att rödingen i Unden har gått ner katastrofalt. Martin nämnde att ni har ingen möjligheter att stoppa nätfisket. Jag förklarade att det är inte var många nätiskare i sjön. Det är bara trolling som gäller. Jag förklarade reglerna för nät, att vi sänkt tillåten nätlängd från 500 m till 200 m.

På större djup än 30 m skall nätmaskerna vara 80 mm. För att skydda små rödingen om det finns några för uppväxt. Det förslaget tyckte jag var acceptabelt.

Martin tyckte det var konstigt att det var mestadels honor som nappar. Han är nog själv en trollingman. Vad vet han om fiske i Unden? På 1970 och 1980-talen var det 20-30gångar mer nätfiskare men begränsat antal som körde med drag.

De som köpte fiskekort kunde på pimpel få en del röding, men nu händer det mycket sällan att man får napp.

I Vättern är det ju lika som i Unden. Då det fanns var 10-15 yrkesfiskare med kilometerlånga nätslingor i Vättern men inte så många trollingbåtar så gick det även i Vättern att få röding på pimpel.

Sommen har begränsat trollingen kraftigt och har stränga regler för fisket och där finns även en yrkesfiskare i Sommen.

Har här försökt att minnas tillbaka vad jag varit med om vad gäller fisket i Unden. Det finns säkert mycket mer att säga. Jag kommer på lite då och då men det får räcka för stunden.

Oktober år 2010
Alf Arfwidsson
Flottarstugan